

Hodnocení poroty v 19. ročníku Skryté paměti Moravy

I. kategorie

Zrcadlo

Se zrcadlem se pojí řada pověr, přičemž podle většiny z nich není radno si s ním zahrávat. Text, v němž promlouvá samotné zrcadlo, zpracovává ambivalentní vztah lidí k tomuto mýty opředenému předmětu. Očekáváme, že zrcadlo nám ukáže opravdový stav věcí, že nám dodá pocit jedinečnosti. Hranice mezi vysněným odrazem a skutečností však bývá rozostřená a je snadné ji nevědomky překročit. Viník se zdá být jasný. Autorka povídky si však klade otázku, zda je možné vinit pouze zrcadlo, které koneckonců dělá to jediné, co dokáže, a přináší tak zajímavou interpretaci soutěžního tématu.

Odras záhadné dívky

Text vyniká originálním budováním atmosféry, která jím prostupuje. Mluvčího zneklidňuje mnohočetnost odrazů lidských postav, tváří a identit, které vnímá při vlastním pohledu do zrcadla a které vedou ke znejistění jeho vlastní totožnosti. Čtenář je záměrně ponecháván na pochybách, zda se jedná o skutečnou či snovou realitu. K vazbě na reálný svět dojde ve chvíli zrcadlového zobrazení skutečné mrtvé dívky, jež zemřela v důsledku užívání drog a na jejímž osudu mluvčí záhadně, surreálně, avšak uvěřitelně participuje. Myšlenkové vypointování příběhu lze spatřovat v odstavci volajícím po empatii a sebedřívě: „Nikdy jsme neměli vidět sami sebe a porovnávat se s ostatními. Nikdy jsme neměli cítit nenávisť vůči nám samotným, nýbrž soucit.“

Matka

Příběh o nešťastné ženě, která se upnula na dítě, o které ale přijde. Je to zpověď ženy, které se hroutí vše, co pro ni má smysl – manželství i mateřská touha. Zdánlivě banální námět je vyprávěn velmi sugestivně, s bohatými výrazovými prostředky a s velkým smyslem pro detail. Pokus o sebevraždu v závěru povídky skončí šťastně, i když trochu překvapivě. Jde o vyzrálý text, v němž dokázal autor vyjádřit velmi hluboké pocity, v nichž se hlavní postava matky zmítá a s nimiž se potýká.

Desynchronizace

Téma oživení a autonomie vlastního obrazu v zrcadle zpracovala autorka povídky jako součást většího celku, kde jsou naznačeny problémy stírání hranic mezi virtuálním

a přirozeným světem, znejistěné vnímání rozdílů mezi oběma světy, problém časové nesouvztažnosti. Autorčin svět je dystopií, pochmurným místem sociálních konfliktů, demonstrací proti korporacím. Příběh nepostrádá práci se střídáním tempa, stupňovaným napětím. Autorka povídky *Desynchronizace* je jistě velkou nadějí v žánru fantasy.

Obloha

Poetická povídka vypráví příběh lásky. Lásky k těm nejbližším, lásky ke světu a k životu, lásky k sobě samotnému. S hlavním hrdinou se setkáváme ve velmi nelehkém životním okamžiku, kdy však právě skrze bolest a velikou životní ztrátu nalézá sebe sama. Umně vystavěný příběh přináší silné poselství skrze slova chlapcova dědečka. Hlavnímu hrdinovi, ale i nám, čtenářům. Je totiž možné, že někteří z nás v běžném, každodenním shonu dávno zapomněli zvyk našich předků – pozvednout svůj zrak k noční obloze a zadívat se na zářící hvězdy. Zkusme to třeba zrovna dnes večer, protože „hvězdy jsou jako střípky zrcadel. Když se umíš správně podívat, můžeš v nich najít různá tajemství. Treba své vlastní duše.“

II. kategorie

Je to pouze ve vaší hlavě

Povídka se vymyká svým dějem a hlavně stylem z většiny prezentovaných literárních pokusů. Líčí příběh terapeuta, kterého navštíví nový pacient, jemuž lékař věnuje jen půl hodiny svého času. Z jejich vzájemné komunikace vyjde najevo, že tento pacient byl zraněn před třemi roky právě tímto člověkem. Když vstoupí sekretářka, zvedne ze země doktorův deník s překvapivou informací. Při pohledu na parapet okna ve vysoké prosklené budově uvidí otisky páru bot. Dramatický příběh vyprávěný s napětím rozhodně čtenáře zaujme a tento text si zaslouží ocenění.

Záříš

Každodenní, běžná rutina, kterou ve svých životech prožíváme, může každému z nás natolik zevšednět, že své nejbližší začneme vidět skrze závoj utkaný z vlastních představ, jež jsme si v průběhu ubíhajících dní o nich vytvořili. Naturalistický, skvěle vystavěný příběh imigrantské alžírské rodiny žijící uprostřed francouzské společnosti, vyprávěný z pohledu mladého chlapce, otevírá prostor pro hledání odpovědí na základní životní otázky. Kde má

hranice lidská důstojnost? Kde končí prostor pro hrdost a koho může poškodit naše lhostejnost? Jak se projevuje pravá, nesobecká láska? Záleží na tom, jak pozorně se díváme. Možná, že někdy stačí jen změnit úhel pohledu do zrcadla, abychom vlastní životní příběh, jemuž se snažíme uniknout, zahlédli jinou perspektivou.

Co vidí zrcadlo?

V povídce sledujeme mladého muže rozmlouvajícího se svojí matkou v sanatoriu. Žena, jejíž mysl stravuje Alzheimerova choroba, se v kusých vzpomínkách vrací do minulosti a prostřednictvím zdánlivě nesouvisejících příběhů reflektuje svůj vztah k synovi. Do vyprávění o Narcisovi zahleděném do vlastního odrazu přitom promítá obavu, že ve své mateřské roli selhala. Dojemný text o křehkosti rodičovské lásky vyniká jemným, nenásilným uchopením tématu a propracovaností svědčící o autorčině literární vyzrálosti.

Kdo nemiluje Ofélii

Povídka se věnuje nelehkému tématu vyrovnávání se se ztrátou blízkého člověka, který se rozhodl ukončit svůj život, a činí tak nesentimentální, ale přesto naléhavou formou. Dějovým jádrem je úsilí dvou mladých lidí uspořádat výstavu připomínající spolužačku, jež zvolila sebevraždu. Přemýšlivá a angažovaná reakce dvou titulních postav je přitom konfrontována s plytkou či lhostejnou reakcí vedení školy či ostatních spolužáků. Skutečným jádrem povídky je ale přístup k sebevraždě spolužačky coby příležitosti k reflexi míry bolesti dalších lidí a schopnosti přijímat a darovat lásku. Ocenit je třeba i jazykovou hodnotu textu, a to jak jeho výstavby, tak i konkrétních slovních spojení, příkladem mohou být výrazy „hrouda bídy“, „polštářky neštěstí“ nebo „drobounké obláčky pořezané žiletkami“, které mají básnické kvality.

Jedna z osmdesáti dvou

Citlivé vyprávění v ich-formě, kde lyrickým subjektem je sochařka Marie Uchýtilová, autorka pomníku zavražděných lidických dětí. Povídka líčí těžké okamžiky, kdy ze strany oficiálních míst se tomuto sochařskému dílu nedostávalo podpory ani pochopení. Povídka rozhodně není cenná jen svým závažným námětem – připomínkou tragického osudu Lidic nebo sochařčina zápasu o prosazení svého monumentálního díla. Téma zrcadlení se v povídce objevuje v několika promyšlených rovinách – sochy dětí, u nichž by individuální portrét znamenal

necitlivost vůči přeživším příbuzným, jsou zároveň i zrcadlem, pars pro toto připomínajícím všechny děti, které byly zabity během 2. světové války.